

Haluk Direskeneli Alpullu Anıları

Özgeçmiş

Ben okul bittikten sonra 9 Nisan 1973 günü Alpullu'da bakım onarım mühendisi olarak işe başladım. Devre arkadaşlarım DSİ, TEK, Enerji Bakanlığı gibi kamu kuruluşlarına başvurdular, özel sektör firmalarında iş buldular. Şeker şirketinde çalışan ODTÜ mezunu makina mühendisi herhalde sadece bendim. Arada bir, ne derece doğru yaptığımı kendime sorarım.

1973 yılında işe başladım, şeker üretim kampanyası bitmiş, muvakkat işçiler köylerine gönderilmiş, fabrikanın daimi işçileri revizyona girmişlerdi. Yani çalışan büyük ekipmanlar pompalar, türbinler motorlar, basınçlı kaplar sökülüyor açılıyor, temizleniyor, gerekirse onarılıyor yenileniyor ve tekrar toplanıyordu. Bir makina mühendisi için son derece basit bir iş, ama yeni mezun bir kişi için fabrikada çok fazla insan hikayesi vardı.

Önce nasıl gidilir? Sirkeci tren istasyonundan Edirne posta trenine binerdik. Alpullu'ya kadar posta treni her istasyonda durur, posta yolcu ve eşya alır verirdi. 150km yol, 5-saat sürerdi. Bilet fiyatı çok ucuzdu. Fazla yolcu yoktu. Tren lokanta vagonunda menemen isterdik, bira servisi de vardı, biz çay tercih eder yol boyunca kitap gazete okurduk.

İkinci opsiyon, Topkapı Trakya otoparkından Hayrabolu veya Edirne otobüsüne binmekti. Yol 3-saat sürerdi, ama trenin rahatlığı konfordu yoktu. Sarsıla sarsına bir gidiş bir dönüş şeritli yolda otobüslerin yol alma sıkıntısını yaşırdık. Babaeski garajında indikten sonra Alpullu dolmuşlarına binmek gerekirdi.

Ben önceleri tren istasyonu yanındaki eski misafirhanede kaldım. Orta mekanda bir bilardo masası ve konken oynamak için oyun odaları vardı. Sonra büyük misafirhanenin boya badana yenilenme işleri bitti. Biz genç yeni mezun üç mühendise üçüncü kat kule içindeki tek odaları verdiler. Ortak banyo tuvalet kullanıyorduk. Odam küçüktü ama arka orman manzarası vardı. Pencere açılınca içeri çam kokusu doluyordu. Yanımda getirdiğim kitapları geceleri okumak en büyük keyfimdi.

Gün içi işimiz bakım onarım işlerini takip etmektir. Öyle önemli plan program yoktu. Çalışan işçilerin yanına gidip el sıkıyor, hal hatır soruyorduk. Bazıları konuşkan oluyor değişik hikayeler anlatıyorlardı.

Şeflerimiz organize ettiğinde Türk hamamına gidiyorduk. Yıkanmak için harika bir yerdi.

Şeker Sanayi

Şeker sanayi basit bir şeker üretim teknolojisine dayanır. Şeker pancarını keser doğrarsınız, difüzyon ismi verilen bir büyük döner tamburda bir taraftan kıyılmış pancarı öte taraftan suyu verirsiniz. Pancardaki şeker suya geçer' sonra bu karışımın suyunu rafineride buharlaştırarak alırsınız, kalan maddeyi santrifüjlerle kristalize edersiniz. Torbalar paketler satarsınız.

Gülbüz Çocuklar

Erken cumhuriyet yönetimi şeker ve tekstil fabrikaları kurulmasına önem vermiş. Şeker üretimi gülbüz çocuklar sağlıklı yeni nesil yetiştirmek için gerekli görülmüş. Bizim çocukluğumuzda çocuklarına özen gösteren bilinçli genç anneler sokakta oynayan çocuklarına fırından taze sıcak ekme aldırır, ekme dilimlerine tereyağı üstüne toz şeker serper, onların güçlü sağlıklı gülbüz olmalarını isterlerdi.

Fabrika Yönetimi

Fabrika yönetiminin toplantı odasında tüm duvarları kaplayan içinde çoğu Almanca teknik kitaplardan oluşan çok büyük bir kütüphane vardı. Ancak Almanca bilen yoktu. Kitaplar zaman içinde tozlandı, paylaşıldı, kayboldu.

Abdülrahman Babaoğlu

Beni en çok etkileyen Başhekim Dahiliye mütehasısı Dr. Abdülrahman Babaoğlu oldu. Teknik adam değil mühendis değil. İşine çok bağlıydı. 7/24 hastaya evine giderdi. Gece yarısı bir trafik kazası mahalline, kalp krizi geçiren bir yaşlının evine, hatta doğuma giderdi. Ortaokul çağlarında İstanbul'da yabancı dille eğitim gören bir özel okulda okuyan iki küçük güzel kızı vardı. Anneleri ve kızlar kışları eğitim sürecinde İstanbul Ayazpaşa'daki evde kalırlardı. Kızlar babalarına "Abduş" diye hitap eder, biz de onun yokluğunda ondan Abduş diye bahsederdik.

Geceleri çok zaman çok alkol alırdı, bir gün ilerleyen samimiyetimize dayanarak sebebini sordum, " yoğun bakımda yeni trafik kazası geçirmiş yarın sabahı çıkaramayacak yaralılar var, içmesem nasıl dayanırım?" Demişti. Sonra yollar genişledi, otoyol yapıldı, kazalar göreceli azaldı. Abduş hafta sonları cumartesi açık halk pazarında köylülere hizmet için kendi küçük özel muayenehanesinde hasta kabul eder, ücret olarak verilen yoğurt, yumurta tavuk gibi ürünleri az çok demeden kabul ederdi.

Mehmet Bedirli

Ham fabrika ustabaşısı Mehmet Bedirli efsane isimdi. Karşılıklı fabrikada oturup konuştuğumuz hatta teknik konularda tartıştığımız zamanlar oldu. Onun teknik sezgisi yüksekti. Biz buna "engineering intuition" deriz, hesap yapmadan sonucu önceden tahmin etmek anlamına gelir, bir yük için nasıl bir çelik profil kullanmak seçmek gibi. Almanya'ya gönderilen ustabaşılar ekibi içinde yer almış, bu işbaşı eğitimi kendisi için nerdeyse bir üniversiteye dönüştürmüş kişiydi.

Bakım Onarım Şefi Erkan Çetinkaya

Yeni dört yıllık elektrik mühendisiydi. Kontrol kalemiyle dolaşan, yüksek akım motor, şalt sisteminden çok iyi anlayan sağlam eğitilmiş ve bilgili bir mühendisti. İlk çocuğu yeni doğmuştu. İş saatleri dışında gerekmedikçe evinden çıkmazdı. Daha sonra Ankara Emaf fabrika müdürü oldu, oradan emekliye ayrıldı.

Şeker Üretim Şefi Bahadır Bey

İyi bir kimya mühendisiydi. Akşamları evinde 33'lük plaklardan Türk sanat müziği dinler rakı içerken eşlik ederdi.

Teknik Müdür Turgut Bey

Volkswagen beetle arabası vardı. Her yere onunla giderdi. Teknik bilgisi iyiydi, yüksek diabet sıkıntısı vardı, makam odasından fazla çıkmazdı. İlerleyen yıllarda başka yerlerde fabrika müdürü oldu.

Bülent Kocaaydın

En son efsane fabrika müdürü Bülent Kocaaydın'ı anlatmalıyım.

Uzun boylu, kilolu, yakışıklı bir adamdı. Teknik bilgisi kuvvetli idi ancak fazla öne çıkarmazdı.

Gün boyu ana binada yönetim işçi para konularıyla uğraşırđı. Küçük ufak tefek basit keyifleri vardı, Babaeski'den sabahları kahvaltılık simit getirmek gibi.

Akşamlar eşi ve iki oğluyla fabrika yemekhanesine gelir, kendisi için ayrılmış uzun masanın ortasına oturur, o sırada yemek yiyenlerden ödüllendirmek onurlandırmak istediklerini masasına çağırırdı. Ortaçağda şatolarda yaşayan büyük asilzadeler şövalyeler, krallar vardır, onlar gibiydi. Önümüze karışık kebab pizola salata çeşit çeşit mezeler gelir. Biz genç mühendisler lafa fazla karışmadan fabrika müdürümüzü dinlerdik. İki oğlu İstanbul'da yabancı dilde eğitim yapan okullarda okuyorlardı. Yazları onların gençlik masumiyetine uygun yaşlılarıyla beraber zaman geçirecekleri basket sahası, havuz diskosu gibi ortamlar yapıldı.

Fabrika müdürümüzün zarif eşi Emel hanım yemeğe evinde gün içinde hazırladığı bir sebze yemeğini getirirdi. Lokanta yemeğinden farklı pişirilmiş bu yemekten her birimize birkaç kaşık düşer onu yavaş yiyerek tadını almaya çalışırdık.

Yemek bitince masadaki ekip hep beraber Büyük Misafirhaneye gider gece yarısına kadar müdür beyle beraber yeşil çuha masalarda konken oynarlardı. Ben odama çıkar kitap okurdum. Fabrika müdürümüz daha sonra Ankara genel müdürlükte şeker üretim dairesi başkanlığına getirildi, ama fabrika müdürü olmanın keyfi harcama yetkisi artık yoktu. Daha Sonra emekli oldu, İstanbul'da şeker sanayi ile ilgili bir özel şirkette yöneticilik yaptı.

Büyük köşk

Büyük misafirhanede büyük bir radyo müzik seti, pikap ve çok geniş bir opera klasik müzik 78'lik plak koleksiyonu vardı. Zamanı geçmiş plaklar artık kullanılmıyordu ama geçmişim görkemli günlerini ihtişamını bize hatırlatıyordu. Radyo hala çalışıyordu. Atatürk için yapılmış Ergene köşkü de onarımdan bakımdan çıktı, odalar Ankara'dan gelecek üst yönetim için hazır tutuluyordu.

Tanju Tugal

Bir de efsane Tanju Tugal bey vardır. Uşak şeker fabrikası elektrik ustabaşısının oğlu. Şeker bursu ile Almanya Münih üniversitesinde okumuş bir kuvvetli akım elektrik mühendisi idi. Benden önce Alpullu fabrikasında çalışmış, hakkında çok şey anlatılan bir önemli isimdi. Sonra şeker şirketinden ayrıldı uzun yıllar Ankara Siemens şirketi müdürlüğünü yaptı, beraber çok iş yaptık. Bunların bazılarını isim vermeden başka makalelerimde anlattım.

Tanju beyle en son 2002 yılında Koç holding Bursa Tofaş otomobil fabrikasına enerji veren Entek enerji santrali doğalgaz kombine çevrim üçüncü ünitesinin kurulmasında montajda şantiyede üç ay beraber çalıştık. Aradan yirmi yıl geçti, duyduğuma göre bahsi geçen "Lm2500 gt ve atık ısı kazanı" santral sökülmiş başka bir yere satılmış. Tanju bey şimdi İstanbul'da sakin bir emeklilik yaşıyor.

Alpullu İnsanı

Alpullu insanı kadar iyi, doğru mütevazi insan az bulunur. Tanıdıklar aracılığı ile aile içine girdiğim, akşam ev ziyaretlerine gittiğim de oldu.

Eğitim

Yönetimin izni ile kısa süre ortaokulda İngilizce dersleri verdim. Öğrencilerin İngilizce kelimeleri doğru telaffuz edebilme becerisi çok hoştu. Okulu bitiren bir kısım erkek öğrenciler Babaeski'de liseye devam eder, çoğu kızlar uzağa gidemez fabrikada muvakkat işe girer, puantör, muhasebe şeker paketleme işlerinde çalışırlardı. Bu çok güzel, sarışın kızların çoğu dışardan gelen genç mühendislerle evlendiler, ilerleyen zamanlarda fabrika müdürü eşleri oldular.

Bu eposta mektubunu siz ve blog okuyucularınız okuyacağından sadece size gönderiyorum. Başka bir mecrada yayına sokmayacağım. Size kolay gelsin.

Selam ve saygılar.